Írta: Haraszthy Ágoston
2016. június 07. kedd, 20:55 -

Tizenöt hét indiánok közt 6.

A lord egészsége néhány nap múlva tökéletesen helyreállván, tanácskozni kezdtünk, hogy tovább menjünk-e és veszélyeztessük-e tovább az életünket? Sok pro és contra után abban egyeztünk meg, hogy szégyen volna visszatérnünk, miután több indián nemzet látogatására tökéltük el magunkat s a hírlapok is közölték, hogy a távol Nyugatra utazunk; mi pedig még csak az első és legközelebb levő indiánokat láttuk, kik nem is mondhatók egészen vadaknak, minthogy a fehérek némely szokását elfogadták s félig-meddig ruházkodnak is. Közakarattal elhatároztuk tehát, hogy tovább megyünk, mert el kellett ismernünk, hogy nem az indiánok vadsága okozta baleseteinket, hanem saját ügyetlenségünk.

Értesítettük a főnököt arról a határozatunkról, hogy Nyugatnak szándékozunk utunkat folytatni, hogy a többi derék indián törzseket is meglátogassuk; a főnök újra megígérte, hogy elkísér bennünket.

Másnap mind a férfiaktól, mind a nőktől jelek által elbúcsúztunk s mint észrevehettük vonásaikból, mind sajnálkozni látszottak elutazásunkon. A lord azt a vén nőt, ki őt oly remekül gyógyította, többféle üveggyönggyel és egy aranygyűrűvel ajándékozta meg, aminek a vén nő igen örült.

Így váltunk el az indiánoktól s mondhatom, nem minden érzés nélkül, mert már hozzájuk szoktunk és jeleiket is érteni kezdtük. Ámbár sem szokásaikat, sem nyelvüket nem értettük, mégis voltak közöttük némelyek, kik iránt barátságos vonzódást éreztünk; ezek közé tartozott a főnök, ki csaknem mindig velünk volt, s ennek két testőre. Igen kedvesen fogadtuk tehát a főnök kíséretét s felszedve podgyászunkat, a főnök, a két testőr s még három vagy négy izmos indián társaságában útnak indultunk, számtalan gyermektől kísérve.

Mi lovon mentünk, az indiánok gyalog, de mindamellett képesek voltak velünk haladni. Első éjjel egy indián családnál ütöttük fel tanyánkat; az indiánok szívesen fogadtak úgy minket, mint főnöküket, de minden kitüntetés vagy szolgai alázat nélkül a főnök iránt, kinek háború idején engedelmeskednek, hívására megjelennek, de egyéb tiszteletet vagy hódolatot személye iránt nem tanúsítanak, sem adót neki sem bőrökben, sem egyebekben nem fizetnek.

Négy napig együtt utaztunk s ez idő alatt semmi nevezetes sem történt A főnök tehát elvált

tőlünk s Északnak indult, mi pedig Nyugatnak folytattuk utunkat.

Nyolc napi utazás után a Sack és Fox indiánok tartományát értük el, mert bizonyos hegyek és folyók náluk is mintegy határvonalul szolgálnak. Nemsokára lovagló indiánokra találtunk,kik vadászatról tértek vissza a tanyájukra. Az ifjabb, egy szálas, izmos férfi, mintegy harminc éves volt, minden öltözet nélkül; vállára egy íjj és tegez volt akasztva; az ebből kilátszó nyilakat festett tollak ékesítették; az indián bogárfekete haja vad fürtökben a derekáig ért, s a fürtökhöz különféle színű tollak voltak erősítve; mindenféle színekkel tetovált testén vadállatok voltak ábrázolva; arca rézszínű, de vonásai szabályosabbak voltak, mint az eddig látott indiánokéi; pofacsontjai nem álltak ki annyira, mint a Winebago törzsnél; szemei, széles képét tekintve, aránylagosak voltak, s orra lapos ugyan, nagy orrlyukakkal, de nem kellemetlen alkatú; fülében vállig lecsüngő rézkarikát viselt; tekintete vadságra, bosszúállásra mutatott. Lova alig lehetett 14 markos; az indián hosszú lábai csaknem a földig lógtak le.

A másik lovas éltesebb volt s úgy látszott, hogy valami nyavalyában sínylődött, mert halvány és bágyadt volt a színe. Egyébiránt magas termetű, lapos arcvonású és hátranyomott homlokú volt; hajdan izmos és mondhatni, hogy szép ember lehetett.

Feléjük lovagoltunk s vezetőnk megszólította őket nyelvükön, mely úgy tetszett, hogy különbözött némely szavakban a Winebago indiánokétól. A két lovas egy pillanatot vetett ránk s röviden felelt vezetőnknek, ki hozzánk fordulva tudtunkra adta, hogy két napi utazás után minden bizonnyal a Sack és Fox indiánok fő lakóhelyére, a Nississine-tó partjára érünk, hol főnöküket is megtalálhatjuk.

Vezetőnk tovább beszélt hozzájuk, de szavaira az indiánok csak igen ritkán feleltek. Vezetőnk azt beszélte el nekik, hogy mit műveltünk a Winebago indiánoknál s úgylátszott, hogy a vezető beszéde tetszett nekik.

Tovább ügettünk a két indián mellett, mert vezetőnk azt javasolta, hogy e két indián közelitanyáján szálljunk meg. így alkalmam volt a fiatalabb indiánt kedvem szerint megfigyelni. Ily hatalmas izmokat és csontokat még nem láttam. A tanya, melyhez csakhamar megérkeztünk, építésére nézve szintén ideiglenes volt.

Mikor a tanyához értünk, a két indián bement és néhány szót váltott a bennlevőkkel; utánuk

mi is bementünk, s láttuk, hogy a wigwam ugyanolyan, mint a Winebago indiánoknál. Bent három nő kötelet font bölénybőr-szíjjakból; mind a három egészen meztelen volt; termetük igen szabályos és izmos volt és szépeknek lehetett őket mondani, kivált az egyiket. Mihelyt megpillantottak bennünket, a kötélfonást félbehagyták s figyelmesen vizsgálgattak bennünket tetőtől- talpig, de a bámulat vagy ijedtség legcsekélyebb jele nélkül. Közeledtünk hozzájuk, megnéztük a köteleket s jelek által tudtukra adtuk, hogy tetszik a munkájuk. Arcuk sem volt visszataszító, s ha a nyájasság némi nyoma mutatkozott volna rajta, kellemes is lett volna. Termetre és arcvonásra mind a hárman igen hasonlítottak egymáshoz; mint később megtudtuk, testvérek voltak s egyikük annak az izmos embernek a felesége volt, akivel az úton találkoztunk. Mind a nőket, mind a férjet megajándékoztuk. A férj vezetőnk útján megkínált bennünket szállással és étellel s azután kiment a wigwamból, mert vadászatra készült.

A környék igen kies volt. Bárhol találtunk is indián tanyákat, ezek mindenkor tavak vagy folyók partján voltak, feltűnően gyönyörű, regényes tájékon.

Másnap gyönyörű rónákon és erdőkön át haladtunk, s nem ritkán öt-hat lábnyi átmérőjű fákat láttunk.A hegyek közt igen sok ólom ésréz-ércet láttunk heverni nagy darabokban. Az indiánok ólomból és rézből mindenféle cifraságot készítenek, fülönfüggőket s apró dobalakú hangszereket, melyek körül csörgők függnek. Minden újabb mérföld, melyet bejártunk, egyre jobban elragadott bennünket. Az emberi szív sírt a kebelben, mikor a tömérdek dúsgazdag földet kihasználatlanul látta heverni.

Két és fél napi utazás után, mely idő alatt számtalan meztelen indiánnal találkoztunk, megérkeztünk utunk céljához. Úgy láttuk, hogy a Sack és Fox törzs sokkal erősebb, mint a Winebago, s úgy a férfiaik, mint nőik szebbek a Winebago indiánoknál; viselkedésük sokkal vadabb, s egyszersmind büszkébb is.

Harmadnap dél felé érkeztünk a főnök lakásához. Ez a lak egy magasabb dombon állott, s a tágas wigwam póznára kitűzött rongylobogóival uralkodni látszott a többiek felett; egyébként mindenben hasonlított a már leírt indián lakásokhoz. A bőrszárítókon többnyire bölénybőrök voltak kifeszítve. A dombról számtalan indián lakot lehetett látni a völgyben és a közeli hegyoldalon.

A főnök künn állt wigwamja előtt.Mintegy ötven éves lehetett; termete magas és izmos volt s oroszlánerő nézett ki inaiból. Egészen meztelen kezében tomahawk, s feje nagy sas tollakkal volt ékesítve. Széles arcán három nagy sebhely látszott; füleiben két nagy karika volt s

mindegyiken több apró függő csüngött. Tetovált testén különféle ragadozó állatok rajzai látszottak, úgy elhelyezve, hogy izmainak hatását emeljék. Körülötte őrsereg gyanánt több zord tekintetű fiatal indián állott.

Vezetőnk csaknem ugyanazokat a szavakat intézte a főnökhöz, amelyeket a Winebago főnök előtt mondott el, s a főnök válasza is hasonlított a Winebago főnökéhez.

A kölcsönös üdvözlés után a főnököt pisztollyal, bicskával és vörös posztóra varrt csörgőkkel ajándékoztuk meg, s a főnök megelégedetten fogadta adományunkat. A barátságpipa ez alkalommal nem volt oly káros hatású ránk, mert egy kissé már megszoktuk.

A Sack és Fox törzs egyike a legizmosabb, legerősebb és legvitézebb, de egyszersmind a legvadabb és legvakmerőbb indián törzseknek. Azt vallják magukról, hogy ők a leghatalmasabb indián nemzetség, s ha akarnák, képesek volnának az egész világot meghódítani. Minden férfinak volthátaslova, ami nagy előny volt a törzs ellenségei felett, akiknek kevés lovuk volt. A harcban elszántak, dühösek s foglyaikkal szemben irgalmatlanul kegyetlenek. Ha megbántják őket, ezt soha el nem felejtik, s mindaddig leselkednek, míg ellenüket meg nem ölik és fejbőrét le nem fejtik. Ritkán élnek békességben, s gyakran a Csendes tenger mellékén orosz uralom alatt élő nemzetek üldözésére is vállalkoznak. Minden mozdulatuk ügyességre vall. Lovaikat igen meg tudják szelídíteni s rendes fordulatokra is tudják tanítani. Csak kevés puskájuk van, de kitűnő céllövők, nyilaik pedig másfél hüvelyk vastagságú deszkákon is keresztülfúródnak. Nem ritkán versenyt nyilaznakharminc-negyven lépésről egy másfél hüvelyknyi vastagságú fűzfagallyra, melyet a nyíllal másodszorra vagy harmadszorra mindenkor keresztülhasítanak. Az apróbb zuhatagoknál, hol a halak felfelé ugrálva kivetik magukat egykét pillanatra a vízből, az ily halakat ezek a nyilasok keresztülfúrják nyilaikkal, sőt a kacsát is lelövik röptében a nyilaikkal. A gyermekek, akiket már öt éves korukban tanítanak nyilazni, apjukat el szokták kísérni a vadászatra.

Ezeknek az indiánoknak a testállása feltűnően egyenes, mert mihelyt megszületik a gyermek, szarvasbőr szíjjakkal egy deszkára kötözik s a gyermek a deszkán rajta marad egy éves koráig. A nők termete sokkal szebb, mint a Winebago indiánoknál s arcvonásaik is kellemesebbek; a tisztaságra jobban ügyelnek, de ezeknél is divatozik az az undok szokás, hogy gyermekeik fejéről a tetűt megeszik. Itt is minden terhet a nők viselnek, ők termelik a kukoricát és kapálják a földjét, ami igen terhes munka, mert a vaskapa vagy ásó felette ritka s ezek helyett kőkapákat használnak. Ha férjeik háborúba vagy távolabbi vadászatra mennek, az egész bútort a nőik viszik utánuk, mihez nem ritkán két gyermek járul, kiket szintem hurcolniok kell, míg a férj nagy kényelmesen sétál elől tomahawkjával s nyilaival.

Sokszor az anyák megölik leánygyermekeiket, hogy anyjuk sanyarú sorsát elkerüljék.

Az indián férj nem sokat beszél nejével; ha visszatér a hosszas vadászatról, ezt mondja nejének: „Haza jöttem". Mire a nő így válaszol: „Jól tetted". Ezzel vége a beszélgetésnek. A nő eléje teszi a húst vagy a vízben áztatott kukoricalisztet s állva nézi, hogyan eszi meg a férj az eledelét. Ezután a férj kimegy a wigwam elé, hová szomszédai is eljönnek, s hasra feküdve elbeszéli vadászatát, hogy milyen szerencsével jutalmazta meg a Jó Szellem, stb. Az indián sokszor két- három hétig is elmarad tanyájától. Majom módra szereti gyermekeit és sohasem bünteti őket; nejét sem veri meg, hanem, ha nincsen vele megelégedve, megvetésével bünteti.

A főnök igen barátságosan fogadott bennünket s a körülötte levőknek megparancsolta, hogy fogadásunknál a vendégszeretet szokásait el ne mulasszák. Úgy látszott, hogy ennek a főnöknek nagyobb hatalma volt népe fölött, mint a Winebago főnöknek, aminek talán az volt az oka, hogy vakmerő és elszánt volt a csatákban, még eddig senki le nem győzte, s népe közszeretettel és félelemmel ragaszkodván hozzá, mindenki vakon engedelmeskedett parancsainak.

Miután kiszívtuk a barátságpipát, egy üresen álló wigwamba vezettek bennünket, s a főnök nőit és leányait oda küldte szolgálatunkra. Úgy láttuk, hogy a nők valóban szépek voltak, különösen a főnök két leánya. Elláttuk őket ajándékokkal, melyeket nagy örömmel fogadtak el. Ezután a nők különféle hússal kínáltak meg bennünket; a hús egy kissé meg volt pirítva, de különben egészen nyers volt. A hús mellé kenyér helyett szárazra sütött apró halat ettünk.

Forrás:

Haraszthy Ágoston: Tizenöt hét indiánok közt. Ifjúsági Könyvtár 7. szám. Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt. kiadása, Budapest. 1928. 85-95.